

Vastaanottaja
Sisäministeriö / poliisiosasto

Lausunto
12.3.2025

VN/27189/2023

1/2

Lausuntopyyntö 3.2.2025

TYÖ - JA ELINKEINOMINISTERIÖN LAUSUNTO E HDOTUKSESTA POLIISIN JA MAAHANMUUTTOVIRASTON REKISTEREIHIN TALLENNETTUJA BIOMETRISIA TIETOJA KOSKEVAN SÄÄNTÖLAIN MUUTTAMISEKSI

Lausuntopyyntö

Sisäministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetun lain, henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain, ulkomaalaislain 131 §:n sekä poliisilain 2 luvun 1 §:n muuttamisesta. Poliisin henkilötietolain, maahanmuuttohallinnon henkilötietolain ja ulkomaalaislain säännöksiä biometristen tietojen käsittelystä ehdotetaan luonnoksessa muutettavaksi siten, että tietoja olisi mahdollista käyttää nykyistä laajemmin muuhun kuin niiden alkuperäiseen käsittelytarkoitukseen. Muutokset koskisivat poliisin passirekisteriin ja henkilökorttirekisteriin talletettuja biometrisia tietoja sekä poliisin ja Maahanmuuttoviraston rekistereihin talletettuja ulkomaalaisten biometrisia tietoja. Tietoja saisi käyttää muun muassa henkilöllisyyden selvittämiseksi, uhrin tunnistamiseksi, merkittävän vaaran estämiseksi sekä eräiden vakavien rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi. Tietoja saisi myös luovuttaa nykyistä laajemmin Schengenin tietojärjestelmään (SIS) ja muille viranomaisille. Lisäksi poliisilain säännöstä henkilöllisyyden selvittämisestä henkilötuntemerkkien avulla täsmennettäisiin.

Lausunto

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää sisäministeriötä mahdollisuudesta lausua ehdotuksesta. Sääntelyn tavoitteet ovat työ- ja elinkeinoministeriön näkökulmasta kannatettavia.

1. Poliisin henkilötietolakiin ehdotetut muutokset 2. Maahanmuuttohallinnon henkilötietolakiin ehdotetut muutokset 3. Ulkomaalaislakiin ehdotetut muutokset

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ei tältä osin ole lausuttavaa.

4. Esityksen pääasialliset vaikutukset

Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetut muutokset aiheuttavat esityksen mukaan merkittäviä muutostarpeita ulkomaalaisasioiden käsittelyjärjestelmään (jakso 4.2.1.2). Esityksen mukaan kustannuksia aiheutuisi erityisesti ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmään tarvittavista uusista liittymistä ja automaation lisäämisestä. Järjestelmämuutosten kustannuksia ei ole arvioitu esitysluonnok-

sessä, vaan niiden osalta todetaan, että ”tarkemmat kustannukset riippuvat valittavasta toteutustavasta ja tietojärjestelmämuutosten kustannusarvio täsmentyy toteutuksen suunnittelun edetessä”.

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain, jatkossa tiedonhallintalaki (906/2019) 8.2 §:n mukaan toimialasta vastaavan ministeriön on laadittava arvio vaikutuksista tiedonhallintaan, kun valmisteltavat säännökset vaikuttavat tietoaineistoihin ja tietojärjestelmiin Lainvalmistelun vaikutustenarviointiohjeen (valtioneuvoston julkaisuja 2022:66) kohdassa 2.3.3.2. kuvataan tarkemmin, miten vaikutusarviointia tulisi tehdä. Ohjeen mukaan arvioinnin tulee sisältää myös tiedonhallinnan muutosten taloudelliset vaikutukset. Esitys ei sisällä tarkempaa arviota vaikutuksista tiedonhallintaan eikä Maahanmuuttoviraston osalta arviota muutosten taloudellisista vaikutuksista.

Taloudellisten vaikutusten osalta (4.2.1) todetaan, että ”esityksessä ei kuitenkaan edellytetä tietojärjestelmämuutosten toteuttamista välittömästi sääntelyn tullessa voimaan, vaan muutoksia voidaan toteuttaa käytävissä olevien resurssien puitteissa esimerkiksi muiden tietojärjestelmähankkeiden yhteydessä. Kertaluonteisia tietojärjestelmäkustannuksia ja tietojärjestelmien ylläpidosta aiheutuvia vuosittaisia lisäkustannuksia tarkastellaan tarvittaessa jatkossa erikseen talousarvioprosessin yhteydessä”.

Tiedonhallintalain 22 §:n mukaan viranomaisten on toteutettava säännöllisesti toistuva ja vakiosisältöinen sähköinen tietojen luovuttaminen tietojärjestelmien välillä teknisten rajapintojen avulla, jos vastaanottavalla viranomaisella on tietoihin laissa säädetty tiedonsaantioikeus. Säännöllisesti toistuva ja vakiosisältöinen tietojen sähköinen luovuttaminen voidaan toteuttaa muulla tavalla, jos teknisen rajapinnan toteuttaminen tai käyttö ei ole teknisesti tai taloudellisesti tarkoituksenmukaista. Esityksessä ei kuitenkaan ole lähdetty siitä, että tietojen luovuttaminen tietojärjestelmien välillä teknisten rajapintojen avulla olisi ensisijainen ratkaisu, vaan se on jätetty mahdollisten tulevien hankkeiden varaan.

Esityksestä ei käy ilmi, miten tietojen luovuttamista on tarkoitus tehdä, kunnes tietojärjestelmämuutokset saadaan toteutettua ja minkälaisia vaikutuksia näillä vaihtoehtoisilla toteutustavoilla olisi esimerkiksi manuaalisen työmäärän lisääntymiseen. Esityksen perusteella ei ole myöskään mahdollista arvioida, olisivatko tietojärjestelmämuutokset toteutettavissa muiden tietojärjestelmähankkeiden yhteydessä, koska tiedossa ei vielä ole mitä muutoksia tarvitaan, kuinka suuria kustannuksia muutokset aiheuttavat tai onko suunnitteilla sellaisia tietojärjestelmähankkeita, joiden yhteydessä muutoksia voitaisiin toteuttaa tai onko niitä mahdollista toteuttaa ehdotuksen mukaisesti olemassa olevan rahoituksen ja kehityskapasiteetin puitteissa. Esityksestä ei myöskään käy ilmi onko Maahanmuuttovirastolta pyydetty arviotayllä mainituista seikoista. Esitystä olisi hyvä tarkentaa näiltä osin, jotta lakimuutosten tehokas täytäntöönpano voidaan varmistaa.

Anna Bruun
neuvotteleva virkamies, maahanmuuttojohtajan sijaisena

Ariann Grandell
erityisasiantuntija

VN/27189/2023-TEM-17

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: